

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

Concordata Inter Legatvm Sedis Apostolicae, Et Imperatorem Fridericum
III. ac Principes Germaniæ, ratione Ecclesiarum, Monasterium, alorumque
beneficiorum Ecclesiasticorum, approbata per Nicolaum V. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

NOTATIO in Tit. ult.

Et si hac purgatio canonica inventa & prodita sit à SS. Canonibus, & sic in foro Ecclesiastico tantummodò locum habere videntur: tamen & in seculari foro quibusdam in locis usu recepta est, teste Lod. Damhau. in Praxi

crimina, cap. 44. cuius & in iure civile iudicia extant in §. si quis autem Novel. 125. Uelutigantes, in l. fin. C. De abolition. in l. Eos 26. in fine C. De usur. tum in Ordin. Imper. Cam. in crimine fractæ pacis, part. 2. tit. 10. in fine. Vide Gloff. in l. 3. C. De rebus creditis.

F I N I S.

CONCORDATA INTER LEGATVM SEDIS APOSTOLICAE, ET IMPERATOREM
Fridericum III. ac Principes Germaniæ, ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, alorumque
beneficiorum Ecclesiasticorum, approbata per Nicolaum V. Summum Pontifi-
cem, Anno M. CCCC. XLVII. XIV. Kal. Aprilis.

NICOLAUS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI,

Ad perpetuam rei memoriam.

AD sacram Petri Sedem divinâ dispositione sublimati, singulis, quæ pro universalis Ecclesiæ unione ac pace & tranquillitate profutura conspicimus, Apostolicæ providentiæ sollicitudine libenter intendimus, & ad felicem illorum persecutionem & consummationem, opem & operam impendimus efficaces.

Nuper siquidem charissimus in Christo Filius noster, Fridericus Romanorum Rex Illustris, & nonnulli alii dilecti filii, Ecclesiastici, & seculares Principes inlycæ Nationis Germanicæ, ex una; ac dilectus Filius noster Joannes sancti Angeli Diaconus Cardinalis, in partibus illis Apostolicæ Sedis de latere Legatus, per nos ad dictas partes missus, sufficienti de super à nobis, & Sede Apostolica auctoritate suffultus ex alia, partibus, Romanæ Ecclesiæ, & dictæ Nationis nominibus, pro ipsius Ecclesiæ unione, pace & tranquillitate inter Ecclesiam & Nationem perpetuò solidandis & conservandis, diversa rationabilia & utilia, ordinationes & statuta, à partibus ipsis hinc inde approbata, laudata, conclusa, acceptata & concordata, fecerunt ac ediderunt; Nobisque humiliter supplicari fecerunt, ut illis, pro firmitate eorum subsistentia, robur Apostolicæ firmitatis adjicere, nec non auctoritatem potentioris, & decretum interponere dignaremur.

Nos itaque, qui Statuta, ordinationes, & con-

cordata prædicta, per nonnullos ex venerabilibus Fratribus nostris S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, magnarum maturitatis, auctoritatis & literaturæ viros, diligenter examinari & discutere fecimus, eaque rationabilia & salubria tam Ecclesiæ quàm Nationi præfata comperimus, de dictorum & aliorum venerabilium Fratrum nostrorum prædictæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu, Apostolicâ auctoritate, & ex certa scientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, juxta modum & formam subsequentes.

Placet nobis super Ecclesiarum & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque provisionibus, uti juris scripti reservationibus, & *Execrabiles*, & *Ad regimen* Constitutionum, modificatis, ut sequitur.

Ad regimen Ecclesiæ generatis, quamquam immeriti, supernâ dispositione vocari, gerimus in nostris desideriis, ut debemus, quod per nostræ diligentis studium, ad quarumlibet Ecclesiarum & Monasteriorum regimina, & alia beneficia Ecclesiastica, juxta divinum beneplacitum, & nostræ intentionis affectum viri assumantur idonei, qui præsent & proficiat committendis eis Ecclesiis, Monasteriis & beneficiis prælibatis.

Præ-

Præmissorum itaque consideratione inducti, & suadentibus nobis aliis rationabilibus causis, nonnullorum prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inherentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, Episcopales, Ecclesias, Monasteria, Prioratus, Dignitates, Personatus & Officia, nec non Canonicatus, & Præbendas, & Ecclesias, cæteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura vel sine cura, secularia & regularia, quæcumque & qualiacumque fuerint, etiam si ad illa personæ conlueverint, seu debuerint, per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud Sedem Apostolicam quocumque modo vacantia, & in posterum vacatura; nec non per dispositionem, seu privationem, seu translationem per nos, seu auctoritate nostrâ factas, & in antea faciendas ubilibet: Nec non ad quæ alioquin in concordia vel discordia electi sive postulati fuerint, quorum electio cassata seu postulatio repulsa, vel per eos facta renuntiatio, & admissa auctoritate nostrâ extiterit, seu quorum electorum, vel postulatorum, & in antea eligendorum seu postulandorum electionem cassari, seu postulationem repelli, aut renuntiationem admitti per nos, aut auctoritate nostrâ continget apud Sedem prædictam, vel alibi ubicumque, & etiam per obitum Cardinalium ejusdem Ecclesiæ Romanæ, aut Officialium dictæ Sedis, quamdiu ipsa officia actualiter tenebunt (videlicet Vicecancellarii, Camerarii, septem Notariorum, Auditoris literarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, Correctorum, centum & unius Scriptorum literarum Apostolicarum, & viginti quatuor Penitentiarie præfatæ Sedis, & viginti quinque Abbreviatorum, nec non veterum Commensalium nostrorum, & aliorum viginti quatuor Capellanorum Sedis ejusdem in epitaphio descriptorum) & etiam quorumcumque Legatorum, seu Collectorum, ac in terris Romanæ Ecclesiæ Rectorum, ac Thesauriorum deputatorum, seu missorum hætenus, vel deputandorum aut mittendorum in posterum vacantia, & in antea vacatura, ubicumque dictos Legatos vel Collectores seu Rectores, & Thesaurarios, antequam ad Romanam Curiam redierint seu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis: nec non quorumlibet pro quibuscumque negotiis ad Romanam Curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem, si in locis à dicta Curia ultra duas dietas legales non distantibus jam forsitan obierint, vel eos in antea ab hac luce

transire contigerit, etiam simili modo quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis seu recreationis, vel aliâ quacumque causâ ad quævis loca sedentium, si eos antequam ad dictam Curiam redierint in locis, ultra duas dietas ab eadem Curia, ut præmittitur, non remotis (dummodò eorum proprium domicilium non existat ibidem) jam forsitan decesserint, vel in posterum eos contigerit de medio submoveri, & nunc per obitum huiusmodi vacantia, vel in posterum vacatura: Rursus Monasteria, Prioratus & Dignitates, Decanatus, Personatus, Administrationes, Officia, Canonicatus, Præbendas & Ecclesias, cæteraque beneficia Ecclesiastica, secularia & regularia, cum cura vel sine cura, quæcumque & qualiacumque fuerint, etiam si ad illa personæ conlueverint, seu debuerint, per electionem, seu quemvis alium modum assumi, quæ promoti per nos, seu auctoritate nostrâ ad Patriarchatum, Archiepiscopatum, Episcopatum Ecclesiarum, nec non Monasteriorum regimina, obtinebant tempore promotionis de ipsis factarum, nunc quocumque modo vacantia, aut in posterum vacatura: Nec non etiam per affectuam pacificam quorumcumque Prioratum, Personatum, Officiorum, Canonicatum, Præbendarum, Ecclesiarum, aut beneficiorum aliorum per nos, seu auctoritate nostrarum literarum immediatè collatorum, seu conferendorum in posterum, præterquam, si virtute gratiæ expectatiæ affectuio fiet, nunc vacantia, & in antea vacatura; plenâ super præmissis omnibus & singulis cum Fratribus nostris collatione præhabita & maturâ deliberatione secuta, ordinationi, dispositioni, ac provisioni nostrâ, de ipsorum Fratrum consilio, auctoritate Apostolica reservamus; Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super præmissis & quolibet eorum, per quoscumque, quavis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Item placet nobis, quoddam in Metropolitanis & Cathedralibus etiam immediatè non subiectis Ecclesiis & Monasteriis immediatè subiectis Sedi Apostolicæ, sicut electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quæ etiam ad tempus constitutum in constitutione fel. record. Nicolai Papæ III. quæ incipit, *Cupientes*, expectabimus: & elapso dicto tempore, si non præsentata, vel si præsentata, minus canonicæ fuerint, providebimus, & si canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili & evidenti

causa, ac de dictorum Fratrum consilio, de digniori & utiliori persona duxerimus providendum: Proviso, quod confirmari prædicti, & per nos provisum, Metropolitanis suis & aliis præsentibus debita juramenta, & alia ad quæ de jure tenentur. Et in Monasteriis dictæ Sedi immediate non subiectis, & aliis regularibus beneficiis, super quibus pro confirmatione vel provisione ad dictam Sedem non consuevit haberi recursus, electi, seu illi, quibus providendum est, pro confirmatione & provisione huiusmodi ad Curiam Romanam venire non tenebuntur: ipsaque regularia beneficia sub expectativis gratis non cadant. Ubi autem pro Monasteriis ad dictam Curiam venire seu mittere consueverint, nos aliter confirmabimus vel providebimus, quam superius de Cathedralibus Ecclesiis est expressum. Et de Monasteriis Monialium non disponemus, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes.

De cæteris vero Dignitatibus & beneficiis quibuscumque, secularibus & regularibus vacaturis, ultra reservationes prædictas (maioribus Dignitatibus post Pontificales in Cathedralibus, & principalibus in Collegiatis Ecclesiis exceptis) jure ordinario provideatur per illos inferiores, ad quos aliàs pertinet.

Placet etiam nobis, quod per quamcumque aliam reservationem, gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacumque verborum forma, per nos, vel auctoritate nostra factam vel faciendam, non impediemus nos, quod minus de illis, cum vacabunt de Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris & Decembris mensibus, liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinebat; reservationibus aliis à præmissis aut dispositionibus auctoritate nostra factis vel faciendis, non obstantibus quibuscumque. Quoties vero aliquo vacante beneficio de Januarii, Martii, Maii, Julii, Septembris & Novembris mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedi reservatis, non apparuerit infra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate provisum fuerit; ex tunc & non antea Ordinarius vel alius, ad quem illius dispositio pertinebit, de illo liberè disponere poterit.

Et ad finem, ut hæc ordinatio collationum beneficiorum non reservatorum per alternos menses, possit per dictam Nationem publicari, & omnes, qui ea gaudere voluerint, tempus con-

gruum habeant eam acceptandi; tunc quoad dictam Sedem, à Kalendis Junii proximè futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps; nisi in futuro Concilio de consensu dictæ Nationis aliter fuerit ordinatum.

Placet similiter nobis, quod circa provisionem dictæ Sedi ordinandam, modus annatarum hoc modo currat. De Ecclesiis Cathedralibus omnibus, & Monasteriis virorum dumtaxat, vacantibus & vacaturis, solvantur pro fructibus primi anni à die vacationis, summæ pecuniarum in libris Cameræ Apostolicæ taxatæ, quæ communia servitia nuncupantur; & si quæ excessivè taxatæ sint, tetaxentur; & quod provideatur specialiter in gravatis regionibus, secundum qualitatem rerum temporum & regnorum, nec nimium prægraventur; ad quod perentibus dabimus commissiones in partibus, qui diligenter inquirent & tetaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habitæ possessionis pacificæ, totius vel majoris partis, solvantur; & pro alia media parte, infra annum sequentem. Et si infra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvatur, nec debitum huiusmodi in successorem in Ecclesia vel Monasterio transeat.

De cæteris vero Dignitatibus, Personatibus, Officiis & beneficiis secularibus ac regularibus quibuscumque, quæ auctoritate dictæ Sedi conferentur, vel de quibus providebitur (præterquam vigore gratiarum expectatarum, aut causâ permutationis) solvantur annatæ seu medii fructus, juxta taxam solitam à tempore possessionis infra annum, & debitum huiusmodi similiter in successorem in beneficio non transeat.

Sed de beneficiis, quæ valorem viginti quatuor florenorum auri de Camera non excedunt, nihil solvatur: curratque hæc observantia deinceps, nisi eâ similiter in futuro Concilio de ipsius Nationis consensu contingat immutari. In aliis autem, quæ per sel. record. Eugenium Papam IV. etiam prædecessorem nostrum, pro dicta Natione usque ad tempus futuri generalis Concilii permissa, concessa, indulta & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa concordie præsentis non obviant, ista vice nihil esse volumus immutatum. Et per hoc, quod in Concordatis huiusmodi, sive quibusvis aliis eorum occasione conficiendis literis propter competentem descriptionem, Alemania specialiter appellatur, Natio ipsa censeri non debet à Germanica Natione distincta, seu quomodolibet separata.

Præter-

CONCORDATA GERMANIÆ.

Præterea quia difficile foret, præsentibus literas ad singula, in quibus de eis forsitan fides facienda fuerit, loca deferri: eadem Apostolicâ auctoritate decernimus, quod dispersarum transumpto, Metropolitanorum dictæ Nationis sigillo munito, tamquam præsentibus, si exhiberentur, literis plenâ fides adhibeatur, & perinde stetur, ac si dictæ præsentibus literæ forent exhibitæ, vel ostensæ. Et insuper quoque irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ

approbationis, ratificationis, acceptationis, commutationis, reservationis, constitutionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleesimo quadringentesimo, quadragesimo-octavo, xiv. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno secundo.

I N D E X
R E R V M E T V E R B O R V M,

Q U Æ I N H I S
D. CANISII COMMENTARIIS.

RÆCIPUE EXPLICANTUR ET ILLUSTRANTUR.

Abbas à quo confirmandus, pag 636
Pluribus monasteriis præesse nequit, pag 650.
Confert nonnumquam minores Ordines, p. 626, & 660, Dignitati suæ, inconsulto Episcopo, renuntiare nequit, 639, Neque novum censum monasteriis imponere. 683
Abbatissa.
In Abbatissam quæ eligenda. 636, & seq.
Absens, Absentia.
Absens an eligere possit per literas aut procuratorem, 634, An vocandus ad electionem, 634,
Accusari vel damnari an absens possit, 709
Absens quando pro confesso habeatur. 125
Absentia spatium quale concessum Prælati & aliis beneficiatis. 694
Absentia alterius conjugum non est legitima causa contrahendi aliud matrimonium, 437, & seq 608, & 675
Absolutus.
De crimine an de eodem possit postulari. 709
Accessorium.
Sequitur naturam sui principalis, 581, Quibus casibus non. Ibid & 582
Accusare, Accusatio, Accusator.
Accusatio quid. 508, & 766
Accusator tenetur se inscribere, 767, Quando calumniari dicatur, Ibid.

Accusare, qui prohibeantur, 768, & qui accusari. 769
Accusare matrimonium qui & ad quid possunt 411, An idem possit esse accusator matrimonii & testis; ib. Est differentia inter utrumque, 415
Acolytus.
Qualiter ordinetur, 624, Ejus officium. 632, in fine.
Acta.
Acta judicialia quæ, cur à quibus & quo ordine conscribenda, 738, 98, Eorum copia danda partibus, Ibid.
Actio, Actor.
Actionis nomen in libello an exprimi debeat, 604 744
Actiones plures in eodem libello cumulari possunt, 118, & 745, Unius rei nomine unica actio instauratur, 570, Actionibus quanto tempore præscribatur, 748, & 750. Personales ad alios non transeunt. 583
Actor sequitur forum rei, 57, 736, & 765 Quæ sit pœna contumæciter absentis. 737
Si nihil probet an debeat reo deferre juramentum, 757 in not. An verò reus absolvendus? 90
Actori non licet, quod reo non licet, 576, Quando ei magis favendum, quam reo, 562, Actor, probata intentione sua, non est gravandus juramento. 99
Actio quod metus causa qualis, quando locum habeat & cur necessaria. 49
Potius